

İşlevsel Yönleriyle

Ninniler

Dr. Suat UNGAN

Dr. Suat Urgan
İŞLEVSEL YÖNLERİYLE NİNNİLER

ISBN 978-605-0022-23-0

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2008, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti'ye aittir.
Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Şubat 2009

Dizgi-Grafik Tasarım: Zeynep Çakıroğlu
Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı
Baskı: Cantekin Matbaası
(Ankara-03 12-3843435)

YAYINEVİ

adakale sokak 4/1 yenişehir-ankara
tel: +90 312 4306750-51 (pbx)
belgeç: +90 312 4354460
gsm: 0506 3451936 - 0541 9104545 - 0533 2055230
e-ileti: pegem@pegem.net

DAĞITIM

sağlık sokak 17/a yenişehir-ankara
tel: +90 312 4345408 - +90 312 4345424
belgeç: +90 312 4313738
gsm: 0506 3451937 - 0541 4345424 - 0533 2055231
e-ileti: siparis@pegem.net

YAZIŞMA

p.k.175 06442 yenişehir-ankara

internet: **PEGEM.NET**

Dr. Suat UNGAN

1969 yılında Erzurum merkezde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Erzurum'da tamamladı. 1990 yılında girdiği Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümünden 1994 yılında mezun oldu. Aynı yıl bitirdiği bölümde Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı. 1996 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisansını, 2003 yılında da doktorasını tamamladı. 2003 yılında Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümünde Yrd. Doç. kadrosunda göreve başladı. Hâlen aynı bölümde görev yapmaktadır. Urgan'ın çeşitli dergilerde yayınlanmış yazılarının yanında *Kültür Penceresinden* adlı ayrı bir kitabı vardır.

Doğumevi salonunun penceresinden içeri baktığınızı ve yan yana uzatılmış, yeni doğmuş yirmi bebeği gördüğünüzü düşleyin. Hepsinin birbirinden sağlıklı ve aralarında sözü edilmeye değer hiçbir fark olmadığını varsayın.

Şimdi bütün bu bebeklerle 30 yıl sonra karşılaştığınızı düşünün. Ne kadar farklı olacaklardır değil mi? Bazıları yaşamlarında iddialyken, diğerleri sıkılgan olacak, kimileri kendisine güvenerek olumlu bir yaşantıyı sürdürüp başkalarıyla güçlü ve iyi ilişkiler kurarken, diğerleri sıkılgan, utangaç ve başkaları tarafından felakete sürükleniyor olacaktır.

Bütün bunların nedeni ne? Bu kadar farklı yetişkinler hâline gelmesi için bu küçük bebeklere ne olmuş olabilir? Bu farklılığın tamamını genlerle açıklayamayız. Bazı şeyler -gerçekten birçok şey- onları yetişkinliğe götüren yolda başlarına gelmektedir.

Ursula Markham

Kısaltmalar

AÇ: Amil ÇELEBİOĞLU

DAE: Dursun Ali EMİR

LD: Leslie DAIKEN

SK: Sabri KOZ

JY: Jane YOLEN

ÖN SÖZ

Çocuk ile bakıcıları arasındaki iletişimin sanatsal boyutu olan ninniler, tüm milletlerin edebiyatında farklı bir konuma sahiptir. Müzik ile iç içe olmaları, sadelikleri, sözlerinin ve söyleyişinin ahenkliği ninnilere ayrı bir tat katmıştır.

Ninniler, halk kültürünün çok yoğun şekilde yaşadığı, dilin bireylerde ilk olarak hayat bulduğu önemli kaynaklardır. Çocuğun, çevresini daha yeni algılamaya başladığı bir ortamda musikinin o büyümlü havasını kulaklarında hissetmesi, hayatın ilk dönemlerinde beslenmesi kadar önemli olan uykuya, sözün musikiye dönüşmüş hâli ile dalması, onun ruh ve fiziki sağlığı açısından çok büyük önem arz etmektedir.

Günümüzde annelerin çalışıyor olması, bebek ile anne arasındaki birlikteliğin azalmasına, bebeklerin gün içinde farklı yüzlerle karşılaşmasına neden olmuş, bu durum bebeklerin strese girmelerine ve hayatlarında düzensizliğin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Annelerin uyku moduna geçmiş bir bebeğe tatlı ve yumuşak bir ses tonu ile ninni söylemesi, günün belirli bir zaman diliminde ayrılık kaygısı yaşayan bebeğe çok büyük rahatlık sağlayacaktır.

Bugün ülkemizin birçok yöresinde halkın kullandığı bazı ninnilerin derlenmediği kanaatindeyiz. Türkiye'nin bütün bölgelerinde kullanılan ninnilerin çok iyi araştırılıp derlenmesi ayrı bir çalışma sahasıdır. Biz bu çalışmada yeni bir ninni ortaya koymaktan ziyade, ninnilerin işlevsel yönlerini incelemeye ve dünyada bu yönde yapılan çalışmalardan hareketle Türk ninnilerini genel bir değerlendirme yönüne gittik. Ninnilerin çocuğun rahat bir uyku evresi geçirmesine katkısını, onun dil ve sosyal gelişimi üzerine etkisini, müzikalite boyutunu, içeriğini incelemeye çalıştık.

Türkiye'de üzerinde pek durulmayan ama ninniler de rastlanan şiddet unsurlarını ve dünya edebiyatında bu tarz ninnilerle benzerliklerini belirtmeye çalıştık.

Kitabın basımında emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Dr. Suat UNGAN

İÇİNDEKİLER

Özgeçmiş.....	iii
Kısaltmalar.....	vi
Ön söz.....	vii
İçindekiler.....	ix
Giriş	3
Ninni Sözcüğünün Kaynağı	6
Ninnilerle İlgili Yapılan Bazı Tasnifler.....	10
Ninnilerin Önemi.....	13
Stres ve Çocuk	17
Şefkat ve Ninniler	21
Ses, Ritim ve Ninniler	24
Müziğin Vücutun Ritmine Etkileri	27
Müzik ve Ninniler	29
Müziğin Çocukların Zihinsel Gelişimine Etkisi ve Ninniler	31
Dil Gelişimi	31
Duygusal ve Sosyal Gelişim.....	51
Halk Müziği Olarak Ninniler.....	52
Dini Konular İçeren Ninniler	57
Şiddet ve Ninnilere Yansıyan Şiddet Unsurları	62
Duygusal İstismar ve Ninniler	63
Sonuç.....	71
Türkçeleri ile Birlikte Dünya Edebiyatından Ninni Örnekleri	73
Türk ve Dünya Edebiyatı Ninnilerinden Örnekler	86
Kaynakça	93
Dizin.....	103

Giriş

Bir milletin duygusunu, düşüncesini, inancını, kültürünü, zevkini, sıkıntısını, dünya görüşünü, hayallerini, ideallerini yansıtan ninniler, aynı zamanda o milletin çocuklara verdiği değeri, çocuk yetiştirmede üstlendikleri sorumlulukları da dile getiren ürünlerdir. Ninnilerin müzik ile iç içe olması, bebeklerin kulaklarında güzel bir etki bırakması, hayatın ahenk unsurlarını ilk günden itibaren onlara aşılması, onları diğer türlerden farklı kılmıştır.

Ninnilerde eski zaman inanışlarını, çocuklara duyulan sevginin derecesini, çocukları eğitme şeklini, sosyal hayata hakim olan korkuyu, ailenin ideallerinin çocuklara yansımalarını, ideal meslek gruplarını, toplumun kız ve erkek çocuklarına bakış açısını, gelin - kaynana ilişkilerini, dinî hayatın sosyal hayata etkisini görebiliriz.

Ninniler birçok teknik ve fonksiyonel özelliğe sahiptir. Bu açıdan bakıldığında onları tarif etmek için birçok tanım yapıldığı görülmektedir.

Ninniler insanlığın kalbinde yanan bir ateştir. Çocukların sevgilerinin ve anneliğin kutsallığının günlük değer olduğu her yerde ateşin ılıklığıyla parlarlar (Daiken, 1959).

Ninniler, yüzyıllar boyunca süre gelen, uluslararası benzerlikleri olan, bakıcıların bebekleri sakinleştirmek için yaratmış oldukları eserlerdir (Honig, 1985).

Ninni, yalnız evlad muhabbetine istinat eden ve bir Türk için dinlenmesinde daima sevim mevcut olan eş'ar ve negamât-ı beytiyedendir (Kunoş, 1922).

Ağlayan çocuğu susturmak veya uyku saati gelen çocuğu uyutmak için anne kucağında, dizinde veya beşikte söylenen ezgilerdir (Alptekin, 1990).

Ninni, ninni...
 Neşe dolu şarkımla, kuvvetli olarak büyüsün o,
 Neşe dolu şarkımla kocaman olsun o,
 İrina ağacı gibi kökünden kuvvetli büyüsün o,
 Şakir bitkisi gibi tacından geniş büyüsün o,
 Uyku senin üzerine elini açacak
 Orada yatan seni koruyacak,
 Oğlum, uyku seni yeniyor,
 Uyku üstüne çökmek üzere,
 Gel uyku, gel uyku, oğluma gel, oğluma çabuk gel uyku,
 Onun yorgun gözlerini uyut,
 Elini, onun kömür gözlerinin üzerine koy,
 Ağulayan diline,
 Ağulamasıyla uykusunu bozdurtma,
 Kucağımı kaplıca ile dolduracağım,
 Küçük peynir insanın şifasıdır.
 Bahçenin marulu iyi sulanmıştır.
 O, gukkal maruludur.
 Bey marulu yiyecek,
 Neşeli şarkımla ona bir kadın vereceğim,
 Kalbin neşesi, hasta bakıcı,
 Onunla muhabbet edecek,
 Kalbin neşesi dadı onu emzirecek,
 Ben oğluma bir kadın alacağım
 O, ona tatlı bir oğul doğuracak,
 Karısı onun ateşli kucağına yatacak,
 Oğlu açılmış kollarına yatacak,
 Karısı onunla mutlu olacak,
 Genç karısı onun kucağında memnun olacak.

Ninni Sözcüğünün Kaynağı

Çelebioğlu (1995), ninni veya nen sözcüğünün XI. yüzyıldan sonra dilimize geçme ihtimalinin olduğunu, Farsça konuşma dilinde lâlâi veya laylay olan sözcüğün edebî dilde *nânû*, *nanû* şeklinde olduğunu belirtmekte ve *lala* kelimesinin lalaya -dadaya- ait manasına *lala* ile nisbet î'sinden meydana geldiğini, ayrıca ninninin *nânû'nun* bozulmuş hâli olduğunu söyleyerek Arnavutçasının *nina*; İtalyancasının *ninna*, *ninne*, *nenia*; Latincesinin *lenes* *nenice*,

Ninnilerle İlgili Yapılan Bazı Tasnifler

Ninniler yapı ve içerik olarak tasnif edilmektedir. Yapı bakımından yapılan bazı tasnifler kalıcı olmasına rağmen, derlendikçe zenginleşen ve konu zenginliği artan ninnileri içerik bakımından bir tasnife tabi tutmak pek kalıcı olacağına benzememektedir. Türk edebiyatında ninniler üzerine en kapsamlı incelemeyi *Türk Ninniler Hazinesi* çalışması ile Amil Çelebioğlu yapmış, ninniler üzerinde bazı tasniflerde bulunmuştur. Doğan Kaya, *Anonim Halk Şiiri* adlı çalışmasının *ninniler* bölümünde ninniler için yapmış olduğu tasnifte, Amil Çelebioğlu'nun tasnifini esas almakla birlikte içerik bakımından bazı eklemelerde bulunmuştur. Kaya'nın (1999) tasnifi şöyledir:

- A. Yapılarına göre ninniler,
- B. İhtiva ettiği konulara göre ninniler,
- C. Söylenilen kişilere göre ninniler,
- D. Söylenme zamanına ve ortamına göre ninniler.

A. Yapılarına Göre Ninniler

1. Hecelerine göre ninniler,
 - 1-1. Beş heceli ninniler,
 - 1-2. Yedi heceli ninniler,
 - 1-3. Sekiz heceli ninniler,
 - 1-4. On bir heceli ninniler,
 - 1-5. Mısralarına göre ninniler,
 - 1-6. İkilik şeklinde ninniler,
 - 1-7. Üçlük şeklinde ninniler,
 - 1-8. Dörtlük şeklinde ninniler,
 - 1-9. Bentlerden meydana gelen ninniler,
 - 1-10. Beş-on- sekiz mısralı ninniler.

Şefkat ve Ninniler

Annenin bebeği ile dokunsal bir temasta bulunması, onu okşamasa, ona sevgisini göstermesi bebeklerin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. 13. yüzyılda Holy Roman İmparatoru Frederick II, bebelerin ağzından çıkan ilk sözcükleri duymak ve hangi dilde konuştuklarını öğrenmek için yeni doğmuş bebekleri annesinden ayırarak onları bakıcılara vermiş ve bakıcılardan bebeklerle hiçbir kelime konuşmamalarını ve sadece fizyolojik ihtiyaçlarını giderecek aktivitelerde bulunmalarını istemiştir. Fakat etrafından sevgi sözcüğü duymayan bebeklerin öldükleri görülmüştür (Boven, 2008).

Kanadalı biyolog Michael Meaney ve ekibi (2007), annenin davranışının yavruları üzerindeki etkisini izlemek için gözleme dayalı yaptıkları araştırmada, laboratuvarlarında iki anne farenin davranışlarını izlediler. Anne farelerden birisi her yavrusu ile onar dakika ilgilenmekte, onlara dokunmaktadır. İkinci farenin yavruları ile ilgilenmesi o kadar süre almamakta, sadece üçer dakika yanlarında durmaktadır. Sonuçlar ise oldukça düşündürücü çıkmıştır. Ani bir gürültü karşısında annenin daha fazla zaman ayırdığı yavruların bir an irkildiği, sonra yaptıkları işe devam ettikleri, annenin fazla ilgilenmediği yavruların ise gürültü anında donup kaldığı, normale dönmeleri için bir süre beklemelerinin gerektiği görülmüştür. Meaney (2007), anne dokunmalarının, okşamalarının bebeğin beyindeki strese karşı tepki verme ve yeni anıların oluştuğu bölümdeki genleri harekete geçirdiğini, glucocorticoid adı verilen bu genlerin bazı stres hormonlarını yakalayan alıcıları üreten genler olduğunu, bu genlerin stres hormonlarını yakalayarak bunların organizmanın üzerindeki etkisini engellediğini söylemektedir.

Benzer çalışmayı 1950 yıllarında Wisconsin üniversitesinden Harry Harlow (Aktaran: Shapiro, 1997) da yapmıştır. Harlow, maymun yavrularını, doğduktan hemen sonra annelerinden ayırıp

Ses, Ritim ve Ninniler

Müziğin çıkışı amacıyla kâinatı düzene sokma ve insanla birlikte bir ahenk oluşturma gayreti vardır. Müzik, ismini Zeus'un dokuz kızı Mousa'dan almıştır. Bu kızlar dünyanın güzelliğini ve ahengini düzenlemek için görevlendirilmişlerdir (Fink, 1993). Tarih boyunca, insanın müzikte kullandığı en uygun ritim, insanın kalp atışlarının sayısına eşit olan, dakikada yetmiş ile seksen arasında değişen zaman birimidir (Altınölçek, 1998). Ses ve ritim kâinatta vardır, insan bu ritmi kâinattan almıştır. Denge üzerine kurulu olan bu ritim, kişilerin fiziki ve sosyal hayat şartlarını düzenleyen ve kendi kendine yetebilen bir kabiliyete sahiptir. Dünyanın kendi ve güneş eksenini etrafında dönmesi, gece ve gündüzlerin belirli zaman diliminde oluşması, insanların zamanlarını güneşin hareketlerine göre ayarlamaları, ritmik olayların bir ürünüdür. İnsan vücuduna bu ritim hâli hakimdir. Kalp atışları, nefes alışverişleri, beyin dalgalarının birbiri ile bağlantıları, tansiyonun belirli bir düzen içinde seyretmesi, hatta vücuda sonradan nakil yapılan bazı organların vücudun ritmine uymaması neticesi ile vücut tarafından kabul edilmemesi, insanda ritim üzerine kurulu bir sistemin hakim olduğunu göstermektedir. İnsan ve hayvanlar fizyolojik uçlar arasında gerilmiş bir ipin üzerinde yürürler, hassas ve çok iyi ayarlanmış makineler gibi iç ortamımız dengede olmaksızın çalışamayız. Ancak çoğu makinenin aksine bu dengeyi sürdürecektir şekilde planlanmıştır (Atkinson vd. 2003). İnsan vücudu da bu dengeler üzerine kurulmuştur, vücudun dengesi ayarlanmazsa bünye olumsuz yönde etkilenir. Beyin ısısı 10 santigrattan düşük olursa bilincimizi kaybederiz. Daha kötüsü, beyin ısısı normalin 10 santigrat üstüne çıkarsa ölüm meydana gelir. Çok sıcak ya da soğuk havada kalsanız bile beyininiz dar bir yelpaze içindeki sıcaklık derecelerinde korunmuş durumda kalacaktır (Atkinson vd., 2003). Çocukların müziğin ritmi ile ses alışlarının uyumlu hâle geldiği görülmüştür. Dış etki insanın kalp atışını, nefes almasını, beyin dalga aktivesini etkilemekte ve bu durum insanların günlük yaşam-

Müzik ve Ninniler

Bebeklerin anne karnında iken sese karşı duyarlı oldukları birçok çalışmada ispatlanmıştır.

Bebeklerin uterus içindeki doğum öncesi deneyimlerinden de bazı şeyler öğrendiklerine ve bunları hatırladıklarına dair bulgular vardır. Yeni doğmuş bebekler insan sesini başka seslerden ayırt edebilir, ayrıca insan sesini başka seslere tercih ederler. Doğumdan sonraki birkaç gün içinde deneye tabi tutulan bebekler, kaydedilen bir konuşmanın ya da müziğin başlaması için yapay bir memeyi emmeyi öğrenecekler, ancak çeşitli sesler ya da enstürmental müzik dinlemek için yapay memeyi emmeyeceklerdir (Butterfield ve Seperstein, 1972). Bebekler, ayrıca kalp atışı sesleriyle, kadın seslerini erkek seslerine, kendi annelerinin sesini de başka kadınların sesine tercih ederler. Ancak babalarının sesini başka erkeklerin sesine tercih etmezler (Atkinson vd. 2003; Brazelton, 1978; DeCasper ve Fifer, 1980; De Casper ve Prescott, 1984).

Yeni doğmuş bebek gruplarına farklı vuruşlarda insan kalp atışları dinletildi. Bir gruba uterusdayken işitebilecekleri normal oran olan dakikada 80 vuruşluk bir kalp atışı; ikinci gruba dakikada 120 vuruşluk bir kalp atış sesi dinletildi. Üçüncü gruba hiçbir ses dinletilmedi. Normal kalp atışlarını işiten bebeklerin ağırlığı 4 gün süren deney sırasında hiçbir ses işitmeyen bebeklerden daha fazla arttı ve bunlar daha az ağladılar. Yeni doğan bebekler kendilerine hızlandırılmış kalp atışları dinletildiğinde, öyle rahatsız oldular ki araştırmacı deneyi yarıda kesmek zorunda kaldı (Salk, 1973). Daha ayrıntılı bir işleme başvuran bir araştırma, kalp atışı sesinin yeni doğan bir bebek için ödüllendirici olduğunu doğruladı (DeCasper ve Sigafos, 1983).

Doğduktan iki ya da üç gün sonra bebeklerin, emme oranını kaydeden özel bir emziği emmelerine izin verildi. Bu çalışmada banda alınan öykünün emme düzeninde yol açtığı değişimler sap-

Müziğin Çocukların Zihinsel Gelişimine Etkisi ve Ninniler

Çocukların zihinsel gelişim süreçlerine müzik: Dil, duygusal ve sosyal gelişim açısından iki yönden etki yapmaktadır.

- a. Dil gelişimi,
- b. Duygusal ve sosyal gelişim,

Müzik insanı önce rahatlatır, daha sonra onda güven duygusu oluşturur. Çocuk özellikle anne sesinden ninnileri dinlediğinde, korkmadan, yorulmadan kendi dünyasına dalarak karmaşık olmayan iç dünyasını, dış dünyadan gelen melodilerin ritmine bırakır.

Bebeklikten itibaren işitsel algı eğitimi ile başlayan müzik eğitimi çocukların konuşmasında, kavramları öğrenmesinde, vücudunu koordineli bir şekilde kullanmasında etkili olmaktadır. Müzikle ilgilenen çocuk kendisi ile gurur duymakta, başarılı olma duygusunu tatmakta, böylece de çocukların kendilerine olan güveni artmaktadır (Dikici, 2002).

Bebeklerin daha anne karnında iken sese duyarlı oldukları, sesi ve sözcükleri zihinlerine yerleştirdikleri, doğduktan hemen sonra bu sözcükleri hatırlayabildikleri ispatlanmıştır.

Dil Gelişimi

Sözcüklerin, sayıların, sembollerin kazanılması, saklanması ve dilin kurallara uygun olarak kullanılması anlamına gelen dil gelişimi, çocukların dış dünya ile bağlantılarını sağladıkları ilk unsurların başında gelmektedir. Dil gelişimi büyükleri taklitle geliştiği için, bireyde dil gelişimi onun sesleri duymasına ve algılamasına bağlıdır. Çünkü dil bir anlatım ve çevreye uyum aracı olarak algılanmıştır. İnsanların öğrenmelerini, düşünmelerini ve hatırlamalarını sağlayan en önemli unsur dilleridir. Dil gelişimi, bireyin bilişsel –zihinsel-gelişimi ile paralellik arz eder. Dil, çocuğu egosundan

alarak anne ile bebek arasındaki bu hassas ve güzel bağı bozmaya çalışmaktadırlar. Onlara göre çocuklar büyüdükçe bu saçma, edebî değeri olmayan şiiri unutmakta zorluk çekeceklerdir. Eğer biz bu dandini dandini dastanaları bastırmalıysak, o zaman yüz ve çene oyunlarını, el ve parmak tekerlemelerini, dizde yatırmayı ve hoplatıp zıplatmaları da ortadan kaldırmalıyız. Ama aslında bunlar ve diğer benzeri oyunlar ve şarkılar sonunda büyüüp kendini dürüstçe anlatan meşe tohumları gibidir. Eğer annenin ninnisini ortadan kaldırırsak, şarkı söylemeyi de ortadan kaldırmalıyız. Mırıldanırken bebeği soymak, giydirmek, banyo yaptırmak, beslemek, onunla oynamak, onu kucaklayıp sevmek gibi dikkat gerektiren ritüeller esnasında anne doğal olarak uykuya sebep olan ninniye doğru yönelir. Bu sabit bir gidiştir dansa-dramaya benzer. Sonra anne yavaş yavaş geri çekilir, parmak ucunda kapıya doğru yönelir, perdeyi çeker, beşiğe son kez bakar ve kapıyı kapatır. Final perde inmiştir. Bu aynı zamanda hem bir aşk şarkısı hem de iş şarkısıdır (Daiken, 1959).

Aşağıdaki ninnilerin sözden daha fazla ritmi ön plana çıkardığı görülmektedir.

Hoppala yavrum hoppala	Kızım kızım kızmana
Vermem seni topala	Kızımı verdim dızmana
Topal seni kaçırır	Dızman para kazana
Ormanlara yatırır	Kızım yiye uzana
Ormanlardan kurt gelir	Osmaniye ^{DAE}
Seni yer de bitirir	
Dünya bana dar gelir	
Gümüşhane ^{DAE}	

Avum avum de de gel
Şeker şerbet ye de gel
Hacı Mehmet evlenmiş
Evlenmeden dillenmiş,
Tokat

Okşamalık söylenirken çocuk yanaklarını şişirir, oynatan kişi çocuğun yanaklarına eli ile bastırır, ağzındaki havayı dışarı çıkarır.

2. Çocuklar sevilirken elleri dizinin üstüne konur, ezgi ile sayılır.

Biren bir iken iken
Garnış boylu kara diken
Sana sekiz bana dokuz
Doru morlu dor çiçek
Çal çekicini
Çek elini, denilerek oynatılır.
Tokat

3. Birkaç çocuk oturtulur. Ayakları birbirine değecek şekilde açılır, sonra:

Ala dana bula dana
Şükür beni yaradana
Aynuz boynuz
Salla oğlu salla

Dinî Konular İçeren Ninniler

Tüm eski inançlarda müzik kutsallığın bir parçası olarak algılanmıştır. İnsanların doğa ile mücadelesinde doğaya galip gelmek, onu kontrol altına almak için vermiş olduğu uğraşlar arasında dans etmek ve müzik söylemek de vardır. Bazen de müzik söylenerek Allaha daha fazla yakınlık kurulacağına inanılmış ve ona yakın olmak için de onu memnun edecek eylemlerde bulunulmuştur. Müzikle Tanrıya yakın olma gayreti insanlığın her döneminden beri var olmuştur. Müziğin, uyumadan önce insan ruhunu tefekkür vaziyetine getirdiğine inanılır. Müzik vasıtası ile maddi dünyanın ötesindeki ruhanî unsurlarla da karşılaşılması istenirdi. Mozart için müzik, görülebilir ve görülmeyebilir dünya, ilahî yön ile maddi yön arasındaki tecrübenin eşiği idi. O gece boyu Allah'ın melekleri ile olmasından dolayı her sabah yeni ilhamlarla uyanırdı ve uyumaya hazırlık yapmaya başladığında ölüme hazırlanır gibi evine giderdi. Aynı zamanda da bilimsel müziğin kuralları ile yıldızlar arasında bağlantı kurmaya çalışırdı.

Bugün batı dünyasında Convery şarkısı olarak bilinen ve her yılbaşında bütün çocukların zevkle söylediği şarkının kökeni, Hz. İsa'ya çocukken söylenen ninniye dayanmaktadır. Hıristiyan memleketlerinde beşik şarkısı olarak da bilinen bu ninniler, Hz. İsa'ya söylendiği için ruhani bir değer taşımakta ve insanlar ona çok büyük saygı göstermektedirler (Daiken, 1959). Batı dünyasının bilinen en eski ninnilerinden birisi olan Convery şarkısının birçok sürümü yapılmıştır. Herod, yeni doğan bebekler arasında ileride kendi hükümlanlığını alacak bebeğin de bulunduğu bilgisini alınca, komutanı Armiger'e bütün çocukları öldürmesini ister. Joseph bu arada rüyasında bir melek tarafından uyarılır. Meryem Ana ile oradan ayrılır. Diğer anneler de çocuklarını askerlerden korumak için:

Lullay lullay thou little tiny child

By, by lully lullay, thou little tiny child

Yine Güney Afrika ninnisinde uyumayan bebeğin hırsızlar tarafından kaçırılacağı söylenmektedir. Türk ninnisinde ise perilerin uyumayan çocukları çuvala katarak kaçıracağı dile getirilmektedir.

Akşam olur güneş batar	Uyu bebeğim annen birazdan gelecek
Periler kapıları çalar	Sessiz ol canım benim
Uyumayan çocukları	Hırsız duyarsa sesini seni alıp gidecek,
Çuvala katar	
Benim yavrum rüyalara dalar	Güney Afrika
Uyu yavrum uyu	
Giresun ^{DAE}	

Bir Alman ninnisinde uyumayan bebeğin ayak parmaklarının koyun tarafından ısırılacağı söylenmekte, Haiti ninnisinde, büyük kedilerin ve büyük kurdun uyumayan bebekleri yiyeceği söylenmektedir. Türk ninnilerinde de bu türden yaklaşımlara rastlamak mümkündür.

Hu hu hu Allah	Uyu bebeğim uyu
Oğluma uyku ver Allah	İki tane koyun var
Hu hu hu beni	Biri siyah biri beyaz
Tilki görmesin seni	Eğer sen uyumazsan bu gece
Tilki seni görünce	Önce siyah, sonra beyaz
Hem seni yer hem beni	Senin küçük ayak parmakların ısıracak.
Ordu ^{DAE}	Almanya
Hu hu hu seni	
Duymasın moh moh seni	
Eğer moh moh duyarsa	
Hem seni yer hem beni	
Ankara ^{SK}	

11.

Chajang, chajang uri aya. Chanjang
chajang uri aya
Koko taka, uji mara. Uri agi camul
kkaella
Mong-mong kaeya, chitji mara. Uri
agi chamul kkaella.
Chajang, chajang uri aya. Chanjang
chajang uri aya

Kumja-dong-ah. Unja-dong-ah, Uri
agi chaldo jandah
Kumul joomyon noh-ru sa-myo.
Unnu jaamyon noh-rul sa-rya
Narah-eh-nun chungshin-dong-
ah. Pumo-eh-nun hyoja-dong-ah
Chajang. Chajang uri ayi. Chajang,
chajang uri agi

Republic Of Korea

12.

Lālā, lālā gola lāle
Palang dar kuh che mināle
Lālā, lālā gole khasskhāsh
Bābāt rafte khodā hamrāsh
Lālā, lālā gole abi
Cherā emshab nemikhābi
Lālā, lālā gole bādum
Bekhāb ārum bekhāb ārum
İran^{JY}

11.

Uyu, uyu, bebeğimiz; uyu, uyu, bebe-
ğimiz
Ötme tavuk, bebeğimiz uyanabilir
Havlama küçük köpek, bebeğimiz
uyanabilir
Uyu, uyu, bebeğimiz; uyu, uyu, bebe-
ğimiz

Oh altın bebek, oh gümüş bebek, be-
beğimiz iyi uyur
Seni altınla gümüşle satın alabilir mi-
yim?
Bebek, ülkene sadık ol, ailene sadık ol
Uyu, uyu, bebeğimiz; uyu, uyu, bebe-
ğimiz.

Kore Cumhuriyeti

12.

Ninni, ninni, lale çiçeği
Leopar dağda kükrüyor
Ninni, ninni, gelincik çiçeği
Tanrı uzaklardaki babanı korusun
Ninni, ninni, su çiçeği
Niçin bu gece uyumuyorsun?
Ninni, ninni, badem çiçeği
Huzur içinde uyu, huzur içinde uyu.
Annen seni canı gibi seviyor
Görünüşün gözlerinin önünden gitmi-
yor
Senin için kendini feda eder.
İran

Dandini dandini danalı bebek,
Elleri kolları kınalı bebek,
Yatmış kayaların dibine,
Kekliği tutan bebek ninni,

Ankara^{AC}

Ninni derim gülüme,
Hasbahçe bülbülüme,
Ağzı mürekkep hokkası,
Dudakları bahçe kirazı,
Dişleri hürmüz incisi
Burnu Medine hurması,
Yanakları misket elması,
Kulakları kuş yuvası,
Gözleri benzer bademe,
Kırpikleri nergis çiçeği,
Kaşları kâtip kalemi,
Alnı meydan sofrası,

İstanbul^{AC}

Hush little baby, don't say a word
Mama's gonna buy you a mockingbird.
And if that mockingbird don't sing,
Mama's gonna buy you a diamond ring,
And if that diamond ring turns to brass,
Mama's gonna buy you a looking-glass.
And if that looking-glass gets broke,
Mama's gonna buy you a billy goat.
And if that billy goat won't pull,
Mama's gonna buy you a cart and bull.
And if that cart and bull turn over.
Mama's gonna buy you a dog called
Rover
And if that dog named Rover won't bark,
Mama's gonna buy you a horse and cart.
And if that horse and cart fall down,
You'll still be the sweetest little baby in
town.

İngiltere

Sweet and low, sweet and low,
Wind of the western sea;
Low, low, breathe and blow,
Wind of the western sea!
Over the rolling waters go,
Come from the dying moon and
blow,
Blow him again to me,
While my pretty one,
Sleeps.
Sleeps and rest, sleep and rest,
Father will come to thee soon,
Rest, rest, on mother's breast,
Father will come to thee soon.
Father will come to his babe in the
nest.
Silver sails all out of the west,
Under the silver moon.
Sleep, my little one,
Sleep my pretty one,
Sleep.

İngiltere

Husuna oğlum husuna
Kim ne demiş bu tosuna
Tosun uyusun, büyüsün
Mekteplerde okusun,

Sivas^{SK}

Bugün burada,
Toy burada düğün burada
Kuzu laylay laylay,
Balama laylay dedim
Koy yatsın bugün burada.
Kuzu laylay laylay,

Kars^{SK}

Dağların başı karlı
Bağlanmış başı bağı
Benim yavrum büyüyecek
Karlı dağlar aşacak
Beni bulacak ninni
Ninni yavruma ninni,

Elazığ^{SK}

Köprünün altı ırmak,
Su akar parmak parmak,
Şimdi mi icad olmuş
Kız oğlana yalvarmak.
Ninni bebeğim ninni,

Amasya^{SK}

Bahçelerde biter kemiş, ninni
Uzar gider vermez yemiş, ninni
Allah seni bana vermiş, ninni
Eğlensin de gezsın demiş, ninni,

Konya^{SK}

Go to bed first,
O golden purse
Go to bed second,
O golden pheasant;
Go to third,
A golden bird.

Ninni derim beşiğine
Bal süreyim kaşığına
Bekle gelsin eşığıne
Ninni benim çocuğum, ninni
Antalya^{SK}

Down with the lambs,
Up with the lark,
Run to bed children
Before it gets dark.

Hush thee, my babby
Lie stil with thy daddy,
Thy mammy gas gone to the mill,
To grind thee some wheat
To make thee some meat,
Su hush-a-bye, babby, lie stil
İngiltere